

Rege a Szent Anna taváról.

Irta: Szánthó Ottilia.

A székely nép közhite szerint, a nap pillanatokkal tovább időz a vizek felett, míg a többi testek fölött észrevétlen gyorsasággal suhan tova. Idejének legnagyobb részét az Erdélyben levő Szent Anna tavánál tölti — lévén az a hozzáfűzött mondák alapján, a választotta. A vize állítólag nagyobb visszaverőképességgel bír a föld bármely más vizénél s oly tiszta, hogy beledobva valamely súlyosabb tárgyat 10 méter mélyen is látni, amint az alá száll; a tó alját azonban még nem sikerült elérni s a monda azt állítja, hogy nincs is, mert titkos utakon a legnagyobb vízből: a tengerből táplálkozik ...

*

Hogy is történt? Egy rügyfakasztó május reggelen rendes sétájára indult a nap s közben szemlét tartott a vizek fölött. Mindenütt örültek neki — mosolyával mindenkit kitüntetett, sőt sugarai útján itt-ott csókot is rabolt, mit a szerelmes vízcseppek épp oly titkon viszonztak a tükörükben megtört s visszavert sugaraikkal.

Telt, múlt az idő. A nap még mindig a szokott módon tette meg vallomásait, egyforma

volt mindenkire, különösebben senki sem érdekelte, pedig a szerelmes vizek toronymagas hullámokat verve, fájó zúgást haladva keseregtek távozásán, de ő nem változott meg s már-már bele is unt az örökös szórakozásba, midőn egy gyönyörű, fenyvesekkel övezett vidékre érkezett. Bíborszínű sugarai rózsásra festették a tájat, a hatalmas fenyők, a szellő lágy fuvallatára, sajátságos hangokban verték össze túleveleiket, a virágok kábító illata összevegyült a fenyők életet hozó balsamos levegőjével s e pompa közt elcsodálkozva pillantotta meg magát a nap saját ragyogásának teljességében egy kristálytiszta vízü tónak tükörében... A hatalmas király, a mindeneket megvilágító s új életre fakasztó nap, bámulva állott meg útjában.

— Ki vagy, — szólta magához térve, — ki sugarimat hasonló erővel vered vissza, ki lelkemnek teljes mását mutatod magadban?

— Nevem, Erdély büszkesége: Szent Anna tava vagyok, felelt a tó szelíden.

A nap rettenetes erővel szórta sugarait; az erdő még előbb hűvös levegője lankasztó meleggé változott át, a kis állatok rejtett bokrokba menekültek, a virágok bágyadtan hajtották le kis fejeiket s a tó vize lassanként kezdett át melegedni a nap édes-tüzes csókjaitól. De hát hiába, az sem tarthatott sokáig, mint a földi lények boldogsága sem örök, mert annak a hatalmas égi testnek épp úgy megvan a parancsolója, a kötelessége, mint nekünk: embereknek. Fájó szívvel mondott búcsút szerelmesének, bejelentvén a legközelebbi látogatását. Boldog érzéssel szállott a hegyek mögé s örömmel látta, hogy utolsó sugarai is tisztán verődnek vissza a tó vizéről, édes Isten hozzád-ot susogva.

Nap-nap után találkoztak a jó barátok s elválhatatlanok lettek. Megtörtént azonban, egyszer, mint az emberek közt is megtörténik, hogy nem egészen értették meg egymást s egy felhő épp akkor takarta el a napot a tó elől, mikor ez a nézeteltérés történt köztük. A tó pedig búsult, nem tudta ezt a dolgot teljesen megérteni és elhitette önmagával, hogy nem a felhő toladott közük, hanem a nap bújt a felhő mögé s fájó szívvel izent Isten veled-et a még nála maradt sugártól, mit a nap érdeme szerint a leghidegebben viszonzott. De mivel semmi sem marad sokáig titok, a többi szelídfényű égitestek is tudomást szereztek az esetről s vigasztalni próbálták a bánatos »székelyek büszkeségét«, de ez apró, haragos fodrokkal takarta el szomorúságát.

Véletlenség volt-e, vagy pedig, mert annak úgy kellett lennie, másnap újra ragyogott a nap, újra daloltak a madarak s nyíltak a virágok, mintha semmi sem történt volna. A nap hullámzó sugarai megvitték a tónak, a hírt, hogy neki is bánata van, de a tó nem vett róla tudomást, mert magas hullámokat dobált, sőt egész valója hullámozott, a felhő pedig újra megjelent kettőjük között s a levegő annyira lehűlt, hogy a tó tetejét sima jégtükrök borította.

A következő reggelen kétségbe esve pillantott a nap az ő kedvesére, fájdalma csak növekedett, midőn a halványszínű lehulló falevelek csendes zizegéséből azt vélte hallani: ez a te műved!

Ez a hang valahogy elhatott a tóhoz is s az a kemény szív, melyet jégburok vett körül, elkezdett heveskedni, dobogni, addig-addig, míg a jég vékonyabb lett rajta. Nem, azt nem bírta el, hogy csak a napot vádolják, mikor ő is hibás volt. Most aztán a nap is tudta az utat; minden erejével, minden melegségével szórta sugarait, míg végre a jég egészen felolvadt s ismét csókjaival borította el a tó tiszta tükrét, mely csak az ő képét mutatja olyannak, amilyen, mások elől hullámfodrokkal takarja el magát . . .

*

Talán két lélek meséje is lehet ez. Az igaz, hogy az emberi lélek ritkán jön arra rá, bár köztudomású dolog, hogy a hidegséget, a hidegség faggyá változtatja s hogy a jeget csak melegséggel lehet felolvasztani.

De hányszor megtörténik az, hogy a hidegség nem az egymást szerető szívek kisugárzásából ered, hanem a világ rosszindulatából, mely felhőként toladik az egymást megértő lelkek közé, hogy szétrombolja azoknak legszebb álmait, hogy darabokra törje ezt a finom valamit, mit léleknek nevezünk s ha terve sikerül, még ő áll oda vigasztalónak, de ne higgyünk az ilyen szavaknak. Takarjuk el magunkat hullámfodrokkal, a vígság s a mosoly árca alatt, minek pillantsanak lelkünk tükrébe avatlan szemek? Hisz bánatunkban nem osztozik mindenki s örömünket nem kétszerezheti meg, csak az igaz, őszinte részvét. De hát van-e ilyen s ha van, hol találhatjuk meg? Keressük s ha megtaláljuk, legyen az a mi vigaszunk, mely elfeledteti velünk azt a nehéz küzdelmet, melyet az élet viharában a keresés közben vívnunk- kellett![1]

[1] Közérdek, 5. évf. (1909-08-14) 33. szám